

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

305

Ekonomia

Redaktorzy naukowi

Magdalena Rękas

Jerzy Sokołowski

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2013

Redaktor Wydawnictwa: Aleksandra Śliwka
Redakcja techniczna i korekta: Barbara Łopusiewicz
Łamanie: Małgorzata Czupryńska
Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:
www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,
The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,
a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon
http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się
na stronie internetowej Wydawnictwa
www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2013

ISSN 1899-3192
ISBN 978-83-7695-382-3

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp	13
Mieczysław Adamowicz, Paweł Janulewicz: Wykorzystanie analizy czynnikowej do oceny rozwoju społeczno-gospodarczego w skali lokalnej	15
Ewa Badzińska, Jakub Ryfa: Ekonomia wirtualnych światów – tendencje rozwoju	24
Tomasz Bernat: Egzogeniczne determinanty dominacji rynkowej na przykładzie Poczty Polskiej SA.....	37
Agnieszka Brelik, Marek Tomaszewski: Wybrane determinanty kształtujące współpracę innowacyjną przedsiębiorstw przemysłowych z jednostkami PAN i szkołami wyższymi na terenie Polski Północno-Zachodniej.....	50
Agnieszka Bretyn: Wybrane aspekty jakości życia młodych konsumentów w Polsce	62
Grzegorz Bywalec: Transformacja gospodarcza a regionalne zróżnicowanie ubóstwa w Indiach	73
Magdalena Cyrek: Determinanty zatrudnienia w usługach tradycyjnych i nowoczesnych – analiza regionalna.....	83
Sławomir Czech: Czy wokół państwa opiekuńczego toczy się jeszcze spór o wartości?.....	95
Sławomir Czetwertyński: Możliwości poznawcze prawa Metcalfe’a w określaniu wartości ekonomicznej sieci komunikacyjnych.....	108
Małgorzata Deszczka, Marek Wąsowicz: Polityka i strategia rozwoju Unii Europejskiej w koncepcji ekonomii zrównoważonego rozwoju	118
Karolina Dreła: Zatrudnienie nietypowe	129
Paweł Drobny: Ekonomia personalistyczna jako próba reorientacji ekonomii	142
Małgorzata Gajda-Kantorowska: Koszty bankructwa państwa	154
Małgorzata Gasz: Unia bankowa – w poszukiwaniu nowego paradygmatu na europejskim rynku bankowym	163
Małgorzata Gawrycka, Anna Szymczak: Zmiana struktury dochodów w Polsce w relacji kapitał–praca z uwzględnieniem sektorów gospodarki narodowej	174
Anna Golejewska: Innowacje i sposoby ich pomiaru na poziomie regionalnym	184
Mariusz Grębowiec: Zachowania nabywcze konsumentów na rynku usług bankowych w świetle badań	195

Urszula Grzega: Oszczędności i zadłużenie polskich gospodarstw domowych.....	207
Jarosław Hermaszewski: Sytuacja finansowa gminy a wybory bezpośrednie w gminach. Wstęp do badań.....	218
Elżbieta Jantóń-Drozdowska, Maria Majewska: Wpływ globalizacji na wzrost poziomu specjalizacji w międzynarodowej wymianie handlowej..	228
Tomasz Jasiński, Agnieszka Ścianowska: Możliwości oddziaływania na wzrost gospodarczy poprzez kontrolę poziomu ryzyka kredytowego w bankach przy wykorzystaniu systemów sztucznej inteligencji.....	240
Renata Jedlińska: Atrakcyjność inwestycyjna Polski – wybrane aspekty.....	252
Andrzej Jędruchniewicz: Inflacja jako cel polityki pieniężnej NBP.....	264
Michał Jurek: Wykorzystanie analizy duracji i wypukłości w zarządzaniu ryzykiem stopy procentowej.....	276
Sławomir Kalinowski: Znaczenie eksperymentu w metodologii nauk ekonomicznych.....	287
Teresa Kamińska: Struktura branżowa bezpośrednich inwestycji zagranicznych a kryzys finansowy.....	299
Renata Karkowska: Siła oddziaływania czynników makroekonomicznych i systemowych na wielkość globalnej płynności.....	311
Anna Kasprzak-Czelej: Determinanty wzrostu gospodarczego.....	323
Krzysztof Kil, Radosław Ślusarczyk: Analiza wpływu polityki stóp procentowych EBC na stabilność sektorów bankowych w wybranych krajach strefy euro – wnioski z kryzysu.....	334
Iwona Kowalska: Rozwój badań z zakresu ekonomii edukacji w paradygmacie interdyscyplinarności nauki.....	348
Ryszard Kowalski: Dylematy interwencjonizmu w czasach kryzysu.....	358
Jakub Kraciuk: Kryzysy finansowe w świetle ekonomii behawioralnej.....	370
Hanna Kruk: Rozwój zrównoważony w Regionie Morza Bałtyckiego na przykładzie wybranych mierników w latach 2005-2010.....	380
Kazimierz W. Krupa, Irmina Jeleniewska-Korzela, Wojciech Krupa: Kapitał intelektualny jako akcelerator nowej ekonomii (tablice korelacyjne, pracownicy kluczowi).....	391
Anna Krzysztofek: Normy i standardy społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw.....	401
Krzysztof Kubiak: Transakcje w procesie przepływu wiedzy w świetle nowej ekonomii instytucjonalnej.....	413
Paweł Kulpaka: Model konsumpcji permanentnej M. Friedmana a keynesowskie funkcje konsumpcji – empiryczna weryfikacja wybranych teorii na przykładzie Czech.....	423
Justyna Łukomska-Szarek, Marta Włóka: Rola kontroli zarządczej w procesie zarządzania jednostkami samorządu terytorialnego.....	434
Natalia Mańkowska: Konkurencyjność instytucjonalna – wybrane problemy metodologiczne.....	445

Joanna Mesjasz, Martyna Michalak: Percepcja zaangażowania przez adeptów zarządzania – szansą czy ograniczeniem dla współczesnych firm	457
Jerzy Mieszaniec: Innowacje nietechnologiczne w przedsiębiorstwach przemysłowych sektora wydobywczego	469
Aneta Mikula: Ubóstwo obszarów wiejskich w krajach Unii Europejskiej – demografia i rynek pracy	481
Grażyna Musialik, Rafał Musialik: Wartość publiczna a legitymizacja	492
Janusz Myszczyński: Wykorzystanie koncepcji <i>social savings</i> w określeniu wpływu sektora kolejowego na wzrost gospodarczy Niemiec w początkach XX w.	500
Aleksandra Nacewska-Twardowska: Zmiany w polityce handlowej Unii Europejskiej na początku XXI wieku	513
Anna Niewiadomska: Wydłużanie okresu aktywności zawodowej osób starszych w Polsce	524
Mariusz Nyk: Przeciętne wynagrodzenie a sytuacja na rynku pracy – przypadek województwa łódzkiego	536
Monika Pasternak-Malicka: Przesłanki ruchów migracyjnych Polaków z obszaru województwa podkarpackiego w kontekście kryzysu gospodarczego wywołanego kryzysem <i>subprime</i>	547
Jacek Pera: Budowa nowej architektury regulacyjnej w Europie jako element zarządzania ryzykiem niestabilności finansowej – rozwiązania pokryzysowe. Próba oceny i wnioski dla Polski	559
Renata Pęciak: Kryzysy w gospodarce w interpretacji Jeana-Baptiste’a Saya	573
Czesława Pilarska: Współczesny kryzys gospodarczy a napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Polski	584
Elżbieta Pohulak-Żołędowska: Innowacyjna nauka a źródła jej finansowania	601
Adriana Politaj: Pomoc publiczna na subsydiowanie zatrudnienia w Polsce i w wybranych krajach Unii Europejskiej	617
Marcin Ratajczak: Odpowiedzialny biznes w aspekcie osiągniętych korzyści ekonomicznych na przykładzie przedsiębiorstw agrobiznesu	628
Magdalena Rękas: Dieta w krajach Unii Europejskiej i czynniki wpływające na jej poziom – przegląd wybranych badań	638
Włodzimierz Rudny: Rozwiązania zintegrowane w modelach biznesowych	653
Krzysztof Rutkiewicz: Pomoc publiczna na działalność badawczo-rozwojową i innowacyjność przedsiębiorstw w polityce konkurencji Unii Europejskiej w latach 2004-2010	663
Katarzyna Skrzyszewska: Konkurencyjność krajów Regionu Morza Bałtyckiego w świetle międzynarodowych rankingów	675
Tadeusz Sporek: Ewolucja i perspektywy grupy BRICS w globalnej gospodarce	684

Aleksander Surdej: Inwestycje w szkolenia zawodowe w świetle teorii ekonomicznej.....	695
Piotr Szajner: Wpływ zmienności kursu walutowego na międzynarodową konkurencyjność polskiego sektora żywnościowego	706
Stanisław Ślusarczyk, Piotr Ślusarczyk, Radosław Ślusarczyk: Problem skuteczności i efektywności decyzji menedżerskich w firmie w zakresie formułowania i wdrażania strategii	716
Sylwia Talar, Joanna Kos-Łabędowicz: Polska gospodarka internetowa – stan i perspektywy	729
Monika Utzig: Aktywa finansowe gospodarstw domowych a koniunktura gospodarcza	744
Agnieszka Wałęga: Nierówności dochodowe w kontekście przystąpienia Polski do Unii Europejskiej	754
Grzegorz Wałęga: Wpływ spowolnienia gospodarczego na zadłużenie gospodarstw domowych w Polsce	766
Grażyna Węgrzyn: Formy zatrudnienia pracowników w Unii Europejskiej – aktualne tendencje	778
Barbara Wieliczko: Krajowa pomoc publiczna w UE w okresie obecnego kryzysu.....	790
Artur Wilczyński: Znaczenie kosztów alternatywnych w rachunku ekonomicznym gospodarstw rolnych	802
Renata Wojciechowska: Wieloznaczności językowe współczesnej ekonomii	813
Jarosław Wojciechowski: Ewolucja koncepcji funkcjonowania rynku w społecznej nauce Kościoła Katolickiego.....	823
Agnieszka Wojewódzka-Wiewiórska: Znaczenie lokalnych grup działania w budowaniu kapitału społecznego na obszarach wiejskich.....	834
Grażyna Wolska: Kodeksy etyczne jako instrument poprawnych relacji między podmiotem gospodarczym a konsumentem.....	844
Joanna Woźniak-Holecka, Mateusz Grajek, Karolina Sobczyk, Kamila Mazgaj-Krzak, Tomasz Holecki: Ekonomiczno-społeczne konsekwencje reklamy w segmencie leków OTC	853
Gabriela Wronowska: Oczekiwania pracodawców wobec absolwentów szkół wyższych w Polsce jako przykład bariery wejścia na rynek pracy... ..	861
Anna Wziętek-Kubiak, Marek Pęczkowski: Źródła i bariery ciągłości wdrażania innowacji przez polskie przedsiębiorstwa.....	872
Alfreda Zachorowska, Agnieszka Tylec: Instytucjonalna struktura rynku pracy w Polsce	884
Małgorzata Zielenkiewicz: Upodabnianie się krajów pod względem poziomu dobrobytu w procesie integracji europejskiej	895
Mariusz Zieliński: Demografia i aktywność zawodowa ludności a poziom bezrobocia w Unii Europejskiej.....	907
Jerzy Żyżyński: Gospodarka jako spójny system strumieni pieniądza a problem racjonalności pakietu fiskalnego.....	917

Summaries

Mieczysław Adamowicz, Paweł Janulewicz: The use of factor analysis for the assessment of socio-economic development on the local scale.....	23
Ewa Badzińska, Jakub Ryfa: The economy of virtual worlds – trend of development	36
Tomasz Bernat: Exogenous determinants of market dominance – Polish Post case	48
Agnieszka Brelik, Marek Tomaszewski: Selected determinants forming innovative partnership of traditional industrial companies with units of Polish Academy of Sciences and universities in north-western Poland.....	61
Agnieszka Bretyn: Selected aspects of quality of life of young consumers in Poland	72
Grzegorz Bywalec: Economic transformation and regional disparity of poverty in India.....	82
Magdalena Cyrek: Determinants of employment in traditional and modern services – regional analysis	94
Sławomir Czech: Is the welfare state’s dispute over values still alive?	107
Sławomir Czetwertyński: Cognitive possibilities of Metcalfe’s law in defining the economic value of communication networks	117
Małgorzata Deszczka, Marek Wąsowicz: Policy and development strategy in the European Union in the conception of economics of sustainable development	128
Karolina Dreła: Untypical employment.....	141
Paweł Drobny: Personalist economics as an attempt at economics reorientation	153
Małgorzata Gajda-Kantorowska: Costs of sovereign default.....	162
Małgorzata Gasz: Bank Union – in search of a new paradigm on the European banking market.....	173
Małgorzata Gawrycka, Anna Szymczak: Change of income framework in capital-labour scheme in Poland, including the sector of national economy	183
Anna Golejewska: Innovations and the way of their measure at the regional level.....	194
Mariusz Grębowiec: Purchasing behavior of consumers on banking service market in the light of research	206
Urszula Grzega: Savings and debt of Polish households.....	217
Jarosław Hermaszewski: Financial situation of a commune vs. local elections. Introduction to the study	227
Elżbieta Jantón-Drozdowska, Maria Majewska: The impact of globalization on a higher specialization level in international exchange of goods ...	239
Tomasz Jasiński, Agnieszka Ścianowska: Banks’ possibilities of influencing macroeconomic growth by the use of neural network systems in the credit risk control	250

Renata Jedlińska: Investment attractiveness of Poland – selected issues	263
Andrzej Jędruchniewicz: Inflation as a target of monetary policy of NBP ...	275
Michał Jurek: Use of duration and convexity analysis in interest rate risk management.....	286
Sławomir Kalinowski: The role of the controlled experiment in the methodology of economy	298
Teresa Kamińska: Economic activity structure of foreign direct investment and financial crisis	310
Renata Karkowska: The impact of macroeconomic and systemic factors on the global liquidity	322
Anna Kasprzak-Czelej: Determinants of economic growth	333
Krzysztof Kil, Radosław Ślusarczyk: The analysis of influence of the ECB interest rates' policy on a stability of bank sectors in selected countries of the eurozone – conclusions from the crisis.....	347
Iwona Kowalska: Development of research in the field of economics of education within the paradigm of interdisciplinarity of science	357
Ryszard Kowalski: The dilemmas of interventionism in times of crisis	369
Jakub Kraciuk: Financial crises in the light of behavioural economics.....	379
Hanna Kruk: Sustainable development in the Baltic Sea Region based on chosen indices in years 2005-2010	390
Kazimierz W. Krupa, Irmína Jeleniewska-Korzela, Wojciech Krupa: Intellectual capital as an accelerator of the new economy (correlation tables, key employees)	400
Anna Krzysztofek: Norms and standards of social responsibility in enterprises	412
Krzysztof Kubiak: Transactions in the flow of knowledge in the light of new institutional economics	422
Paweł Kulpaka: M. Friedman's permanent consumption model and Keynesian consumption functions – empirical verification of selected theories on the example of Czech.....	433
Justyna Łukomska-Szarek, Marta Włóka: The role of management control in management process of local self-government units.....	444
Natalia Mańkowska: Institutional competitiveness – selected methodological issues	456
Joanna Mesjasz, Martyna Michalak: Understanding the engagement by management adepts – a chance or a limitation for contemporary business	468
Jerzy Mieszaniec: Non-technological innovations in the industrial enterprises of mining sector.....	480
Aneta Mięka: Poverty of rural areas in the European Union member states – demography and labor market	491
Grażyna Musialik, Rafał Musialik: Public value and legitimacy	499

Janusz Myszczyzyn: Use of social savings concept in defining the role of railway sector on the economic growth in Germany in the early twentieth century	512
Aleksandra Nacewska-Twardowska: Changes in trade policy of the European Union at the beginning of the twenty-first century	523
Anna Niewiadomska: Extending the period of professional activity of the elderly in Poland	535
Mariusz Nyk: Average salary and the situation on the labour market – case of Łódź Voivodeship	546
Monika Pasternak-Malicka: Reasons form migration of Poles from Subcarpathian Voivodeship in the context of the economic crisis caused by the subpreme crisis	558
Jacek Pera: Construction of a new regulatory architecture in Europe as an element of financial instability risk management – post-crisis solutions. Attempt of assessment and implications for Poland.....	572
Renata Pęciak: Crises in the economy in the interpretation of Jean-Baptiste Say	583
Czesława Pilarska: The contemporary economic crisis and foreign direct investment inflow into Poland	600
Elżbieta Pohulak-Żołędowska: Innovations in science and their financial sources	616
Adriana Politałaj: State aid for subsidizing of employment in Poland and in selected countries of the European Union	627
Marcin Ratajczak: Responsible business in the context of economic benefits gained on the example of agribusiness enterprises.....	637
Magdalena Rękas: Fertility rate in the European Union states and factors influencing the rate – review of selected surveys	652
Włodzimierz Rudny: Solution-based business models.....	662
Krzysztof Rutkiewicz: State aid for Research & Development & Innovation activities of enterprises in the European Union’s competition policy in the period 2004-2010.....	674
Katarzyna Skrzyszewska: Competitiveness of the Baltic Region countries in the context of international rankings	683
Tadeusz Sporek: Evolution and perspectives of BRICS group in the global economy.....	694
Aleksander Surdej: Investments in VET programmes: framework for an economic analysis	705
Piotr Szajner: The impact of exchange rated volatility on the competitiveness of Polish food sector on international markets	715
Stanisław Ślusarczyk, Piotr Ślusarczyk, Radosław Ślusarczyk: The problem of efficacy and effectiveness in the formulating and implementing of strategy decision making process	728

Sylwia Talar, Joanna Kos-Łabędowicz: Polish Internet economy – current state and future perspectives	743
Monika Utzig: Households’ financial assets and economic prospect.....	753
Agnieszka Wałęga: Income inequality in the context of accession of Poland to the European Union	765
Grzegorz Wałęga: Impact of economic slowdown on households’ debt in Poland	777
Grażyna Węgrzyn: Employment forms in the European Union – current trends.....	789
Barbara Wieliczko: State aid in the European Union in the period of the current crisis.....	801
Artur Wilczyński: The impact of opportunity costs on farms profitability.....	812
Renata Wojciechowska: Linguistic ambiguities of contemporary economics	822
Jarosław Wojciechowski: Evolution of free market concept in social teaching of the Catholic Church.....	833
Agnieszka Wojewódzka-Wiewiórska: The significance of local action groups in formation of social capital in rural areas	843
Grażyna Wolska: Ethical codes as a tool of correct relations between a firm and a consumer	852
Joanna Woźniak-Holecka, Mateusz Grajek, Karolina Sobczyk, Kamila Mazgaj-Krzak, Tomasz Holecki: Marketing of OTC medicines in Poland on the example of television advertising	860
Gabriela Wronowska: Expectations of employers towards graduates of universities in Poland as an example of barriers to enter the labor market	871
Anna Wziętek-Kubiak, Marek Pęczkowski: Sources and barriers of persistence of innovation of Polish manufacturing companies	883
Alfreda Zachorowska, Agnieszka Tylec: Institutional structure of the labor market in Poland	894
Małgorzata Zielenkiewicz: Convergence of the countries in terms of social welfare in the process of European integration	906
Mariusz Zieliński: Demography and economically active population vs. the level of unemployment in the European Union.....	916
Jerzy Żyżyński: Economy as a consistent system of money flows vs. the issue of fiscal pact rationality	931

Adriana Politaj

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

POMOC PUBLICZNA NA SUBSYDIOWANIE ZATRUDNIENIA W POLSCE I W WYBRANYCH KRAJACH UNII EUROPEJSKIEJ

Streszczenie: Niniejszy artykuł porusza problematykę stosowania pomocy publicznej na zatrudnienie w kontekście sytuacji na rynku pracy w Unii Europejskiej w latach 2007-2011. W Unii Europejskiej funkcjonuje generalny zakaz stosowania pomocy publicznej. Jednym z wyjątków jest pomoc przeznaczona na zatrudnienie. W latach 2007-2011 w Unii Europejskiej tego typu pomoc publiczna stanowiła prawie 12 mld euro. Spośród wszystkich krajów członkowskich największej pomocy udzieliła Polska na łączną kwotę ponad 3,7 mld euro, czyli prawie 31% ogółu pomocy publicznej na zatrudnienie w całej Unii Europejskiej (nie licząc pomocy na zatrudnienie w ramach pomocy *de minimis*). Uchroniło to częściowo polski rynek pracy przed negatywnymi skutkami kryzysu gospodarczego w latach 2007-2009, jednakże nie wystarczyło, aby zahamować wzrost bezrobocia po 2011 roku.

Słowa kluczowe: bezrobocie, pomoc publiczna dla przedsiębiorców, pomoc horyzontalna na zatrudnienie, wyłączenia blokowe.

1. Wstęp

Pomoc publiczna udzielana przedsiębiorcom jest w Unii Europejskiej generalnie zabroniona, bowiem zagraża równym warunkom konkurencyjności na jednolitym rynku¹. Pojęcie pomocy publicznej (utożsamianej z pomocą państwa), jak i ogólne zasady stosowania prawa antysubwencyjnego pojawiły się po raz pierwszy w art. 92 Traktatu Rzymskiego z 1957 roku². Od 2009 roku, tj. od wejścia w życie Traktatu z Lizbony, podstawy prawne stosowania zakazu udzielania pomocy publicznej oraz odstępstw od tego zakazu zawarte są w artykułach 107, 108 i 109 Traktatu o Funk-

---

¹ Art. 107 ust. 1. Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE C 326/47 z dnia 26.10.2012 r.).

² Konferencja międzyrządowa w sprawie wspólnego rynku i Euratomu, zwołana 29 maja 1956 roku w Wenecji przez ministrów spraw zagranicznych Królestwa Belgii, Republiki Federalnej Niemiec, Republiki Francuskiej, Republiki Włoskiej, Wielkiego Księstwa Luksemburga i Królestwa Niderlandów, która kontynuowała swoje obrady w Brukseli i po ich zakończeniu, zebrała się w Rzymie 25 marca 1957 roku.

cjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE)³. Na podstawie art. 107 ust. 1 tego Traktatu można uznać, iż pomocą publiczną jest wsparcie udzielane przedsiębiorcy⁴, o ile jest przyznawane przez państwo lub pochodzi ze środków państwowych, udzielane jest na warunkach korzystniejszych niż oferowane na rynku, ma charakter selektywny (uprzywilejowuje określone przedsiębiorstwo lub przedsiębiorstwa albo produkcję określonych towarów) oraz grozi zakłóceniem lub zakłóca konkurencję oraz wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi Unii Europejskiej. W przypadku, gdy którykolwiek z powyższych warunków nie wystąpi, wówczas przyznana lub planowana pomoc nie jest pomocą publiczną.

Od ogólnej reguły zakazu stosowania pomocy publicznej przez państwa członkowskie określonej w art. 107 ust. 1 TFUE stosowane są odstępstwa o charakterze obligatoryjnym – z mocy obowiązującego prawa, oraz odstępstwa fakultatywne – na mocy decyzji Komisji Europejskiej (KE). Jedną z takich fakultatywnych przesłanek stosowania odstępstwa od zakazu stosowania pomocy publicznej jest finansowanie działań przeciwdziałających bezrobociu w ramach realizacji celu horyzontalnego, którym jest stymulowanie wzrostu zatrudnienia.

Celem głównym niniejszego opracowania jest prezentacja wyników badań rozmiarów udzielonej pomocy publicznej na zatrudnienie w kontekście sytuacji na wybranych rynkach pracy w Unii Europejskiej. W szczególności autorka przedstawiła wyniki badań udzielonej w Polsce i w niektórych innych krajach Unii Europejskiej pomocy publicznej na zatrudnienie w ramach pomocy horyzontalnej oraz dokonała analizy i oceny zależności rozmiarów przyznawanej pomocy publicznej od sytuacji na rynku pracy w analizowanych krajach członkowskich. Zakres czasowy opracowania obejmuje lata 2007-2011.

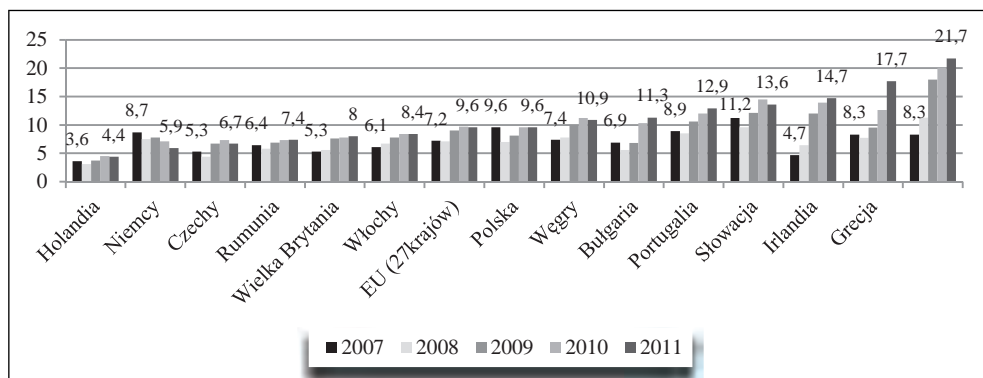
2. Bezrobocie w Unii Europejskiej w latach 2007-2011

Unia Europejska od początku jej istnienia postrzegala problem bezrobocia jako jeden z najważniejszych problemów społecznych i ekonomicznych. W szczególności kryzys gospodarczy, który pojawił się w Europie w 2007 roku, stał się źródłem wielu problemów makroekonomicznych, w tym również na rynku pracy. W latach 2007-2011 w Unii Europejskiej widoczny był znaczny wzrost stopy bezrobocia (rys. 1). Stopa bezrobocia według badań ankietowych mieszkańców krajów Unii Europejskiej w wieku 15-74 lata wzrosła z 7,2% w 2007 roku do 9,6% w roku 2011. Największe bezrobocie dotknęło społeczeństwa: Hiszpanii, Grecji, Irlandii, Słowacji i Portugalii. Stopa bezrobocia w Polsce, wynosząca w 2011 roku 9,6%, odpowiadała

³ Poprzednio w artykułach 87, 88 i 89 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (TWE).

⁴ W orzecznictwie sądów europejskich pojęcie przedsiębiorcy jest interpretowane szerzej niż pojęcie przedsiębiorstwa. Za przedsiębiorcę bowiem może zostać uznany również podmiot, który nie działa dla osiągnięcia zysku, jak np. stowarzyszenie, fundacja czy nawet organ administracji publicznej, o ile prowadzi działalność gospodarczą. Istotą uznania danego podmiotu za przedsiębiorcę jest prowadzenie przez niego działalności polegającej na sprzedaży dóbr i usług.

średniej stopie mierzonej dla 27 krajów Unii Europejskiej w tym roku. Najniższe bezrobocie zanotowano w 2011 roku: w Holandii – 4,4% i w Niemczech – 5,9%. Należy dodać, że spośród prezentowanych powyżej krajów Unii Europejskiej jedynie w Niemczech stopa bezrobocia w latach 2009-2011 zmalała.

Rys. 1. Stopa bezrobocia w % dotycząca osób w wieku 15-74 lata w wybranych krajach Unii Europejskiej w latach 2007-2011 (stan w końcu roku)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tsdec450&plugin=1>, data pobrania 25.02.2013 r.

Niekorzystne trendy na rynkach pracy, obserwowane w zdecydowanej większości krajów unijnych w latach 2007-2011, w znacznej mierze kształtowały się też wskutek narastającego kryzysu finansów publicznych w krajach strefy euro. Znaczne cięcia wydatków publicznych w krajach strefy euro, wprowadzone jako podstawowy element realizowanych programów naprawy finansów publicznych, spowodowały m.in. spadek wydatków na inwestycje oraz na aktywne przeciwdziałanie bezrobociu. W szczególności problem ten wpłynął na sytuację na rynkach pracy w: Grecji, Hiszpanii, Portugalii i Irlandii.

3. Przeciwdziałanie bezrobociu jako przesłanka udzielania pomocy publicznej

W Unii Europejskiej, borykającej się z problemem bezrobocia, dostrzega się konieczność dużej aktywności państwa na rynku pracy. W związku z tym niektóre działania na rynku pracy uznano za podstawę do zastosowania odstępstw od generalnego zakazu stosowania pomocy publicznej przedsiębiorcom przez państwa członkowskie. Źródłem tych wyjątków jest zapis zawarty w treści art. 107 ust 3. TFUE, dający możliwość stosowania pomocy publicznej na podstawie decyzji KE z przeznaczeniem m.in. na: sprzyjanie rozwojowi gospodarczemu regionów o niskim poziomie rozwoju gospodarczego lub regionów, w których istnieje poważny

problem z bezrobociem. Ponadto pozostawienie niezamkniętego katalogu kategorii dopuszczalnej pomocy stworzyło możliwość realizacji licznych instrumentów z zakresu pomocy publicznej, których celem było zwiększenie zatrudnienia i poprawa dopasowania kwalifikacji do potrzeb rynku pracy.

Przykładem takich rozwiązań prawnych jest wydane przez KE Rozporządzenie (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 roku uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych – GBER)⁵. Na podstawie tego rozporządzenia uznaje się niektóre kategorie pomocy publicznej za zgodne ze wspólnym rynkiem i niewymagające notyfikacji do Komisji Europejskiej⁶. Wyłączeniami blokowymi objęto m.in. pomoc regionalną, pomoc inwestycyjną i na zatrudnienie, dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), pomoc na zakładanie przedsiębiorstw przez kobiety, pomoc szkoleniową, pomoc dla pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji lub osób niepełnosprawnych (z wyjątkiem pomocy regionalnej, pozostałe obszary pomocy objęte wyłączeniami blokowymi mają służyć realizacji celu horyzontalnego).

Wprowadzenie w życie zasady *de minimis* stanowiło przełom w zakresie stosowania pomocy publicznej na zatrudnienie. Zasada ta stanowi, że pomoc o stosunkowo niskiej wartości nie jest w stanie naruszyć konkurencji lub nie wpływa na handel między państwami członkowskimi. Dlatego pomoc tego rodzaju jest wyłączona spod zakazu wynikającego z art. 107 ust. 1 TFUE i nie podlega zgłoszeniu do Komisji Europejskiej. Zasady udzielania pomocy *de minimis* reguluje Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy *de minimis*⁷. Zawarto w nim m.in. kwotowe progi pomocy, która może zostać uznana za wsparcie nieistotne (bagatelne). Przyjęto, że jest to kwota 200 000 EUR w ciągu trzech lat dla przedsiębiorstw, z wyłączeniem sektora transportu, dla którego próg ten obniżono do 100 000 EUR⁸. Zgodnie z przepisami tego rozporządzenia pomoc publiczna *de minimis* nie rodzi zagrożenia dla wymiany handlowej pomiędzy krajami członkowskimi i jako taka nie podlega zgłoszeniu Komisji Europejskiej. Należy przy tym dodać również, że pomoc *de minimis* nie wyczerpuje nieformalnej definicji pomocy publicznej zawartej w art. 107 TFUE, stąd została pominięta w niniejszym opracowaniu.

---

⁵ Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 214/3.

⁶ Notyfikacja pomocy to w uproszczeniu powiadomienie Komisji Europejskiej o zamiarze udzielenia pomocy publicznej. Proces notyfikacji polega na zgłoszeniu przez państwo członkowskie zamiaru udzielenia pomocy publicznej, natomiast Komisja sprawdza, czy jest to pomoc publiczna, a jeżeli tak, to weryfikuje, czy pomoc ta jest zgodna ze wspólnym rynkiem. Od decyzji Komisji przysługuje odwołanie do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości lub Sądu Pierwszej Instancji.

⁷ Dz. Urz. L Nr 379 z 28 grudnia 2006 r.

⁸ Do roku 2006 obowiązywał limit pomocy 100 000 EUR i wyłączenie sektora transportu z możliwości stosowania pomocy *de minimis*.

4. Pomoc publiczna na zatrudnienie w wybranych krajach Unii Europejskiej

Pomimo systematycznego wzrostu stopy bezrobocia w zdecydowanej większości krajów członkowskich, brak jest jednoznacznej polityki w zakresie udzielania pomocy publicznej na zatrudnienie. Możliwość stosowania takiego wsparcia przedsiębiorców wynikająca z zapisów TFUE nie była w pełni wykorzystywana w części krajów członkowskich i to pomimo gwałtownie narastającego bezrobocia. Co więcej, w większości państw widoczny jest spadek udzielanej pomocy publicznej na zatrudnienie (tab. 1). W całej Unii Europejskiej w latach 2007-2013 w ramach pomocy horyzontalnej na zatrudnienie wydatkowano prawie 12 mld euro i z wyjątkiem 2008 roku kwota ta z roku na rok była coraz mniejsza. W 2007 roku na ten cel horyzontalny udzielono wsparcia ze środków publicznych na łączną kwotę 2968,5 mln euro ekwiwalentu dotacji brutto (EDB)⁹. Rok później kwota ta była większa o prawie 256 mln euro EDB i w następnych latach systematycznie malała, osiągając w 2011 roku pułap 1452,9 mln euro EDB, tj. ponad dwukrotnie mniej niż w 2007 roku.

Tabela 1. Pomoc publiczna na zatrudnienie w wybranych krajach Unii Europejskiej w latach 2007-2011 (w mln euro EDB)

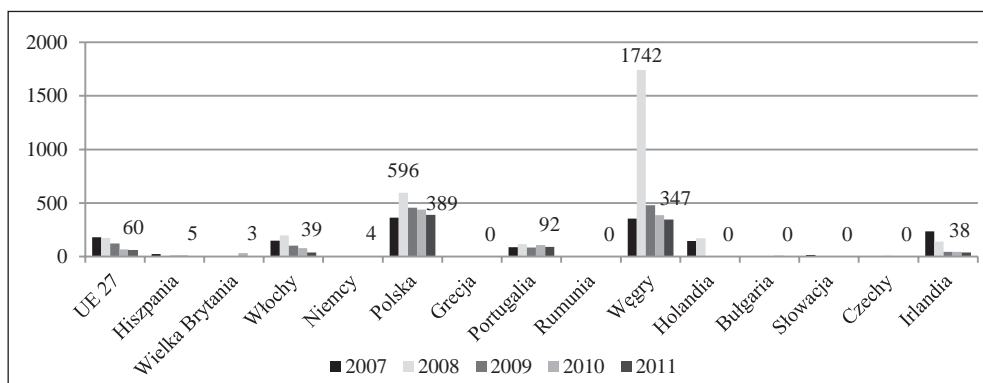
Kraje	Lata				
	2007	2008	2009	2010	2011
UE (27 krajów)	2968,5	3224,4	2764,3	1557,3	1452,9
Bułgaria	0,0	0,0	0,0	3,6	0,0
Czechy	21,4	1,7	2,4	1,0	0,1
Grecja	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Hiszpania	50,7	25,1	47,3	55,4	26,1
Holandia	41,6	46,5	0,0	0,0	0,0
Irlandia	26,2	27,2	13,0	14,8	12,2
Niemcy	5,6	6,9	6,2	7,2	10,4
Polska	496,2	690,9	689,8	720,8	669,7
Portugalia	41,3	57,0	52,9	73,7	72,3
Rumunia	0,9	0,7	0,2	0,0	0,1
Słowacja	4,7	0,7	0,1	0,0	0,1
Węgry	120,5	604,5	216,6	181,3	163,3
Wielka Brytania	5,3	5,6	7,6	7,8	8,0
Włochy	243,3	341,0	215,8	165,9	94,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komisji Europejskiej: State Aid control Studies and reports, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/expenditure.html#2, data pobrania 26.02.2013 r.

⁹ Kwota pomocy, którą otrzymałby beneficjent pomocy lub podmiot ubiegający się o pomoc, gdyby uzyskał pomoc w formie dotacji, uwzględniającą opodatkowanie podatkiem dochodowym (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowego sposobu obliczania pomocy publicznej udzielanej w różnych formach, DzU z 2004 r., nr 194, poz. 1983, z późn. zm.).

Zdecydowanie największej pomocy na zatrudnienie spośród wszystkich krajów Unii Europejskiej udzielono w Polsce – prawie 3,3 mld euro EDB. W krajach o największej stopie bezrobocia udzielona pomoc publiczna na zatrudnienie była zdecydowanie mniejsza niż w Polsce. W Hiszpanii, w której bezrobocie od 2007 roku systematycznie rosło i w roku 2011 wyniosło 21,7%, udzielono pomocy publicznej na zatrudnienie w latach 2007-2011 na łączną kwotę 204,6 mln euro EDB, czyli ponad trzykrotnie mniej niż w Polsce w jednym tylko 2011 roku. Grecja, w której bezrobocie osiągnęło podobnie dramatyczne rozmiary jak w Hiszpanii, pomoc publiczna na zatrudnienie łącznie osiągnęła w latach 2007-2011 kwotę 297,2 mln euro EDB.

Relatywnie dużą pomoc publiczną na zatrudnienie przekazały swoim przedsiębiorcom Węgry. W latach 2007-2011 łączna kwota pomocy publicznej na poprawę sytuacji na rynku pracy wyniosła 1286,2 mln euro EDB i stanowiła drugą po Polsce sumę wsparcia finansowego na te cele w Unii Europejskiej. Przeliczając jednak kwotę pomocy na jednego bezrobotnego obywatela, Węgry wydatkowały kwoty podobne do Polski (z wyjątkiem 2008 roku, w którym to udzieliły zdecydowanie największej pomocy na zatrudnienie – rys. 2).

Rys. 2. Kwota udzielonej pomocy publicznej na jednego bezrobotnego w wybranych krajach Unii Europejskiej w latach 2007-2011 (w euro EDB)

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych: Eurostatu, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tsdec450&plugin=1>, data pobrania 25.02.2013 r. i Komisji Europejskiej State Aid control Studies and reports, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/expenditure.html#2, data pobrania 26.02.2013 r.

W latach 2007-2011 w przypadku Polski pomoc publiczna w przeliczeniu na jednego bezrobotnego wahała się od 364 do 596 euro EDB, na Węgrzech zaś, z wyjątkiem 2008 roku – 1742 euro EDB, pomoc wahała się od 355 euro EDB do 480 euro EDB. Dla porównania w krajach o największej stopie bezrobocia udzielona pomoc publiczna na jednego bezrobotnego była znacznie mniejsza. W Hiszpanii, w której stopa bezrobocia wzrosła z 8,3% w 2007 roku do 21,7% w 2011, kwota udzielonej

pomocy na jednego bezrobotnego spadła w tym okresie z 26 euro do 5 euro EDB. Podobne trendy zauważa się w Grecji i Irlandii. W Portugalii natomiast udzielana pomoc publiczna na zatrudnienie wahała się od 88 euro do 117 euro EDB.

W krajach o najniższym bezrobociu udzielana pomoc publiczna na jednego bezrobotnego była wielokrotnie mniejsza niż w Polsce. W Niemczech wyniosła od 2 do 3 euro EDB, w Holandii w roku 2007 147 euro EDB, w 2008 roku 172 euro EDB, a w kolejnych latach praktycznie zaprzestano udzielania pomocy publicznej na zatrudnienie.

5. Pomoc na zatrudnienie w Polsce

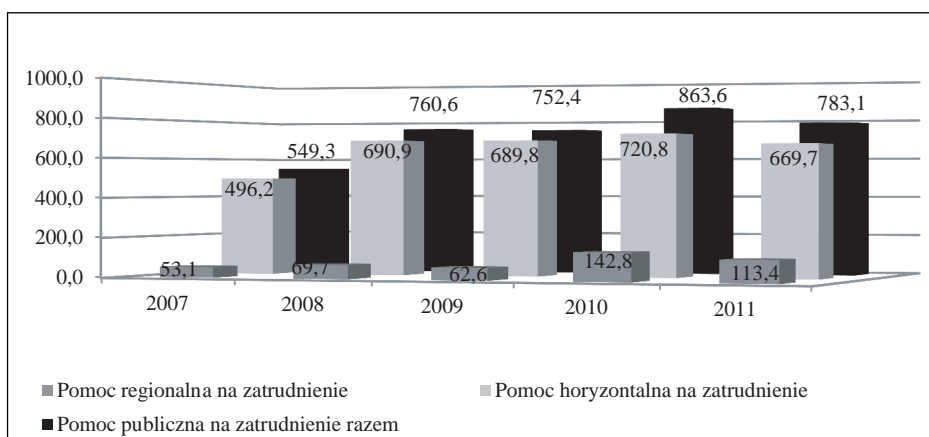
W Polsce środki publiczne kierowane na realizację działań mających zwiększać zatrudnienie są w dyspozycji praktycznie wszystkich szczebli administracji rządowej oraz samorządowej i głównie są związane z działalnością publicznych służ zatrudnienia oraz niektórych ministerstw oraz organów podatkowych. Realizowane przez te służby i instytucje instrumenty z zakresu aktywnej polityki rynku pracy w znacznej mierze stanowią pomoc publiczną lub pomoc *de minimis*.

W Polsce głównymi źródłami pomocy publicznej na zatrudnienie są środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) oraz Funduszu Pracy (FP). Głównymi dysponentami pomocy publicznej na ten cel horyzontalny są: prezes PFRON, minister pracy i polityki społecznej, jak również dysponenti drugiego i trzeciego szczebla, tj. m.in.: marszałkowie województw, starostowie powiatów oraz prezydenci, burmistrzowie i wójtowie. Również należy podkreślić, że znaczna część udzielanej pomocy na zatrudnienie nie stanowi *stricto* pomocy publicznej, bowiem stosowana jest jako pomoc *de minimis* (głównie z Funduszu Pracy).

Poza tym stymulowanie wzrostu zatrudnienia odbywa się też niejako „przy okazji”, poprzez np.: realizację różnych programów (w ramach pomocy regionalnej i pomocy horyzontalnej) na rzecz MSP, udzielanie zwolnień i innych preferencji w podatkach przedsiębiorcom lokalizującym działalność w specjalnych strefach ekonomicznych.

Wyniki badań udzielanej pomocy publicznej w Polsce na zatrudnienie wyraźnie wskazują, że pomoc ta jest realizowana przede wszystkim w ramach wyłączeń grupowych i zaliczana do pomocy horyzontalnej na zatrudnienie (podobnie jak w zdecydowanej większości krajów Unii Europejskiej). Przy czym tego typu pomoc publiczna w Polsce występuje również w ramach pomocy regionalnej (rys. 3).

W latach 2007-2011 w Polsce udzielono przedsiębiorcom pomocy publicznej z przeznaczeniem na zatrudnienie na łączną kwotę sięgającą 3709 mln euro EDB. W ramach pomocy horyzontalnej na zatrudnienie udzielono wsparcia przedsiębiorcom na łączną kwotę 3267,4 mln euro EDB, czyli ponad 88% ogółu pomocy na cele zatrudnieniowe. Największą pomoc udzielono w roku 2010 – 863,6 mln euro EDB, z czego prawie 83,5% stanowiła pomoc horyzontalna udzielana na zatrudnienie. Najmniejszą pomoc na zatrudnienie udzielono w 2007 roku – 549,3 mln euro EDB, z czego ponad 90% to była pomoc w ramach realizacji celu horyzontalnego.

Rys. 3. Pomoc publiczna na zatrudnienie w ramach pomocy horyzontalnej i regionalnej w Polsce w latach 2007-2011 (w mln euro EDB)

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2007 roku, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Warszawa 2008, s. 26-30; Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2008 roku, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Warszawa 2009, s. 28-29; Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2009 roku, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Warszawa 2010, s. 28-29; Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2010 roku, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Warszawa 2011, s. 27-30; Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2011 roku, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Warszawa 2012 s. 33-36.

W latach 2007-2011 głównymi dysponentami pomocy publicznej na zatrudnienie byli: prezes PFRON, który w tym okresie udzielił pomocy pracodawcom osób niepełnosprawnych na łączną kwotę 3151,9 mln euro EDB (w ramach pomocy horyzontalnej). Pomoc ta została udzielona w formie refundacji na podstawie programów pomocowych: nr XE 11/04 – Rekompensata podwyższonych kosztów zatrudnienia osób niepełnosprawnych oraz X306/2009 – Miesięczne dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych.

W przypadku pomocy regionalnej na zatrudnienie największą pomoc w postaci zwolnień w podatkach i innych preferencji podatkowych udzielili dyrektorzy izb skarbowych i celnych oraz naczelnicy urzędów skarbowych i celnych. Beneficjentami pomocy byli przedsiębiorcy realizujący inwestycje skutkujące przyrostem netto miejsc pracy, w szczególności prowadzący działalność w specjalnych strefach ekonomicznych. Łącznie otrzymali oni pomoc na zatrudnienie w latach 2007-2011 w kwocie 263,9 mln euro EDB (7,1% ogółu pomocy na zatrudnienie i 59,8% pomocy regionalnej na cele zatrudnieniowe).

6. Podsumowanie

Przeciwdziałanie bezrobociu stanowi istotną przesłankę dla wyłączenia pomocy państwa z generalnego zakazu stosowania pomocy publicznej. Pomoc na zatrudnienie stosowana jest w Unii Europejskiej w ramach wyłączeń grupowych, jako tzw. pomoc horyzontalna.

W latach 2007-2011 27 krajów członkowskich udzieliło pomocy publicznej przedsiębiorcom na zatrudnienie na kwotę blisko 12 mld euro EDB. Spośród wszystkich krajów członkowskich największego wsparcia udzieliła Polska, która w tych latach przekazała – głównie w postaci dotacji do zatrudnienia skierowanych przez urzędy pracy osób bezrobotnych i refundacji kosztów płacowych za zatrudnianych pracowników – kwotę ponad 3,7 mld euro EDB. Przede wszystkim były to środki finansowe przekazane przez PFRON na rzecz pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne.

Mając na uwadze kwoty udzielonej pomocy publicznej na zatrudnienie, liczbę osób bezrobotnych i stopę bezrobocia w poszczególnych latach, można zaobserwować zależność polegającą na tym, że zwiększone wydatki ze środków publicznych na zatrudnienie w przeliczeniu na jedną osobę bezrobotną skutkowały zmniejszeniem bezrobocia. Taką relację obserwowano w latach 2007-2008. W kolejnych latach spadek kwoty udzielonej pomocy publicznej na zatrudnienie w przeliczeniu na jednego bezrobotnego skutkował wzrostem stopy bezrobocia. Podobna reakcja stopy bezrobocia wystąpiła w przypadku średniej stopy bezrobocia dla 27 krajów członkowskich.

Wśród niektórych państw członkowskich, przeżywających kryzys finansów publicznych, tj. w: Hiszpanii, Grecji, Irlandii i Portugalii problemy ze zrównoważeniem budżetu oraz zagrażające bankructwo wymusiły ograniczenie wydatków publicznych (w tym i pomocy publicznej na zatrudnienie), skupiając się jedynie na pasywnych instrumentach rynku pracy, czyli głównie wypłatach zasiłków dla bezrobotnych. Masowe zwolnienia i gwałtowny wzrost bezrobocia wymusiły przesunięcie ciężaru wydatków publicznych na działania osłonowe, kierowane bezpośrednio do bezrobotnych i niestanowiące pomocy publicznej w rozumieniu zapisów art. 107 TFUE.

W przypadku Polski w latach 2007-2010 utrzymujące się na relatywnie wysokim poziomie wydatki publiczne na współfinansowanie tworzenia i utrzymywania miejsc pracy wraz z pokrywaniem kosztów zatrudnienia, stanowiące pomoc publiczną, były w stanie wyhamować tempo wzrostu bezrobocia, zwłaszcza w początkowej fazie kryzysu gospodarczego, tj. w latach 2007-2008. W 2011 roku wyraźne zmniejszenie kwoty udzielonej pomocy publicznej na zatrudnienie w ramach realizacji celu horyzontalnego wpłynęło negatywnie na sytuację na rynku pracy w tym roku. Również pogarszająca się sytuacja budżetowa w Polsce i brak wyraźnego ożywienia w najważniejszych gospodarkach w Unii Europejskiej miały istotny wpływ na sytuację na Polskim rynku pracy, pomimo relatywnie największych w całej Unii Europejskiej kwot udzielonej pomocy publicznej na zatrudnienie.

W opinii autorki niniejszego opracowania dotowanie zatrudnienia w dłuższym horyzoncie czasowym zdestabilizuje budżet państwa i budżety samorządowe. Państwo powinno skupić swoją uwagę na poprawie konkurencyjności gospodarki i stworzeniu lepszego klimatu dla przedsiębiorców. Natomiast zasadne wydaje się utrzymanie częściowego wsparcia zatrudnienia osób niepełnosprawnych, ale tylko z najcięższymi schorzeniami, którzy nie mają szans na konkurowanie na rynku pracy z osobami pełnosprawnymi. Realizowana dotychczas pomoc publiczna na zatrudnienie osób niepełnosprawnych i finansowana z PFRON wyczerpała budżet funduszu i spowodowała praktycznie zaprzestanie finansowania innych form rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

Reasumując, należy stwierdzić, że ustanowienie przez organy Unii Europejskiej odstępstw od zakazu stosowania pomocy publicznej w przypadku jej udzielania na zatrudnienie stwarza możliwość finansowania aktywnych instrumentów przeciwdziałania bezrobociu na rynku pracy w Unii Europejskiej. Jest to szczególnie ważne w przypadku krajów, w których bezrobocie ciągle stanowi ważny problem ekonomiczno-społeczny. Jednakże jej nadmiar może mieć negatywny wpływ na zachowanie się pracodawców i sytuację na rynku pracy. Przedsiębiorcy uzależniający wzrost i utrzymanie zatrudnienia od możliwości otrzymania pomocy publicznej nie są zainteresowani utrzymaniem zatrudnienia w momencie pozbawienia ich takiego wsparcia. Wymusza to eskalację pomocy publicznej, która z natury rzeczy jest szkodliwa dla równych warunków konkurowania, jak również dla równowagi budżetowej i ogólnej sytuacji gospodarczej. Autorka stoi na stanowisku, że pomoc publiczna na zatrudnienie powinna być stosowana doraźnie, jako element stabilizacji sytuacji na rynku pracy w sytuacji dekonunktury, a nie jako sposób prowadzenia długofalowej polityki rynku pracy.

Literatura

- Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2007 roku, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Warszawa 2008.
- Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2008 roku, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Warszawa 2009.
- Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2009 roku, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Warszawa 2010.
- Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2010 roku, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Warszawa 2011.
- Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2011 roku, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Warszawa 2012.
- Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy de minimis (Dz. Urz. L Nr 379).
- Rozporządzenie Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 roku uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (Dz. Urz. UE L 214/3).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowego sposobu obliczania pomocy publicznej udzielanej w różnych formach (DzU z 2004 r. nr 194, poz. 1983).
Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE C 326/47).

Źródła internetowe

1. Eurostat: [http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tsdec450 &plugin=1](http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tsdec450&plugin=1), data pobrania 25.02.2013 r.
2. Komisja Europejska: StateAidcontrolStudiesandreports, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/expenditure.html#2, data pobrania 26.02.2013 r.

STATE AID FOR SUBSIDIZING OF EMPLOYMENT IN POLAND AND IN SELECTED COUNTRIES OF THE EUROPEAN UNION

Summary: This article concerns state aid for employment in the context of the situation on the labor market in the European Union in the years 2007-2011. Despite the general prohibition of state aid in the European Union such help is possible when it is spent on employment. In the years 2007-2011 this type of state aid amounted to 12 billion euro in the European Union. Of all Member States Poland gave the most aid – over 3.7 billion euro, i.e. 31% of the total state aid for employment in the European Union. This state aid partly prevented Polish labor market from the negative effects of the economic crisis in 2007-2009, but was not enough to stop the rise of unemployment in the years 2011-2012.

Keywords: unemployment, state aid, horizontal aid for employment, block exemption regulations.